

Advies over de discussienota 'Naar een geïntegreerd EVC- beleid'

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel op 27 juni 2012

Uitgebracht door de Algemene Raad op 27 september 2012 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: Werkgroep EVC, onder voorzitterschap van Peter Van der Hallen

Ook besproken op de Raad Hoger Onderwijs op 11 september 2012, Raad Secundair Onderwijs op 13 september 2012, Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 11 september 2012.

Dossierbeheerder: Roos Herpelinck

INHOUD

1 KRACHTLIJNEN VAN HET ADVIES	2
2 ADVIES	2
2.1 DE FOCUS VAN DE DISCUSSIONOTA VERBREDEN EN VERDUIDELIJKEN	2
2.1.1 Herkennen van competenties en trajectbegeleiding	2
2.1.2 Erkennen van competenties	3
2.1.3 EVK als vertrekpunt voor kortere en efficiëntere procedures	4
2.2 EVC EN HET SECUNDAIR ONDERWIJS	4
2.3 DE KEUZE VOOR DE KWALIFICATIESTRUCTUUR ALS REFERENTIEKADER	5
2.3.1 Beroepsgerichte opleidingen	5
2.3.2 Het hoger onderwijs	6
2.3.3 De basiseducatie	6
2.3.4 Het deeltijds kunstonderwijs	6
2.4 EEN UITKLARING VAN DE RELATIE TUSSEN EVC EN HET VRIJSTELLINGENBELEID IN DE INSTELLINGEN (HO EN CVO)	6
2.5 EEN UITKLARING VAN DE PLAATS VAN EVC BIJ DE ERKENNING VAN BUITENLANDSE DIPLOMA'S EN STUDIEBEWIJZEN	7
2.6 EEN UITKLARING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE KADERS VAN KWALITEITSZORG T.A.V. BESTAANDE REGELINGEN IS NOODZAKELIJK	7
2.7 EEN UITKLARING VAN DE REPERCUSSIES VAN DE ONTWIKKELING VAN TOETSEN VOOR ASSESSMENT	8
2.8 FINANCIERING BLIJFT ERG ONDUIDELIJK	9
2.9 SAMENWERKINGSMODALITEITEN	9
2.10 INWERKINGTREDING	10

1 Krachtlijnen van het advies

De discussienota 'Naar een geïntegreerd EVC-beleid' wil een brede reflectie opstarten over een samenhangend EVC-beleid binnen de beleidsdomeinen Werk, Onderwijs en Vorming, Cultuur, Jeugd en Sport. In 2010 formuleerde de Vlor al op eigen initiatief een advies over EVC.¹ Daarin belicht de raad uitgebreid de meerwaarde van EVC, zowel voor de individuele burgers als voor organisaties en de overheid. Het advies schetst ook de beleidscontext waarin het EVC-beleid past. De Vlor bevestigt nadrukkelijk de kaders en de principes die toen werden onderschreven en gebruikte die als toetsingskader voor de discussienota.

De Vlor waardeert de klemtoon die de discussienota legt op een geïntegreerd beleid én op de erkenning van competenties die leiden tot een formele erkenning (certificering/diplomerings) of verkorte trajecten. Voor de raad zou de focus van het geïntegreerde beleid echter nog breder mogen zijn.

De Vlor stelt vast dat de nota nog voor veel essentiële punten zeer algemeen blijft en verduidelijking vraagt. De relatie tussen de kwaliteitszorg voor EVC en de andere vormen van kwaliteitstoezicht door de overheid is nog niet helder. Ook zijn de gevolgen van EVC voor het vrijstellingenbeleid in de instellingen voor hoger onderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs niet duidelijk. In elk geval moet de keuze voor de kwalificatiestructuur als referentiekader op diverse punten worden genuanceerd. De Vlor betreurt ook dat de discussienota geen concrete financiële modellen uittekent. De raad is tot slot van oordeel dat het tijdsplan om een nieuw decreet voor te leggen aan het Vlaams Parlement bijzonder ambitieus is.

2 Advies

2.1 De focus van de discussienota verbreden en verduidelijken

De discussienota biedt een gezamenlijk werkkader dat een ijkpunt vormt voor beleid van meerdere beleidsdomeinen. De afstemming die Werk, Onderwijs en Vorming, Cultuur, Jeugd en Sport willen realiseren, is erg waardevol maar zou op diverse terreinen sterker kunnen zijn.

De Vlor stelt vast dat de discussienota het begrip 'EVC' op de ene plaats hanteert als een overkoepelend begrip, op andere plaatsen gaat het over de erkenning (op grond van een assessment). Die terminologische verwarring leidt ertoe dat niet steeds duidelijk is welke voorwaarden op welk aspect van de procedure van toepassing zijn.

2.1.1 Herkennen van competenties en trajectbegeleiding

De nota geeft een duidelijke plaats aan de herkenning van competenties verworven uit het sociaal-cultureel volwassenen- en jeugdwerk. De Vlor vindt dit een goede benadering. Competenties gegroeid uit diverse vormen van vrijwilligerswerk moeten voldoende gewaardeerd worden. Ook buiten de arbeidsmarkt leidt vrijwilligerswerk tot ontplooiing, ontwikkeling en zelfwaardering. Bovendien verhoogt een valorisering de aantrekkingskracht van het vrijwilligerswerk. Doordat de discussienota deze processen situeert in het luik over het

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over eerder verworven competenties](#), 23 september 2010.

herkennen van competenties (HVC) wordt ook een onnodige instrumentalisering van het vrijwilligerswerk vermeden.

De Vlor is vragende partij om ook het eerste luik dat handelt over het herkennen van competenties in diverse contexten duidelijker en concreter uit te tekenen. Momenteel blijft dit zeer algemeen. De raad betreurt dat de discussienota zich eerder vrijblijvend opstelt t.a.v. de positie van de lerenden, zowel op het vlak van de procedures, de rechtspositie als op het financiële vlak. De discussienota verduidelijkt ook niet welke de relatie wordt tussen de begeleiding waarvan sprake in deze discussienota en de rol van leerwinkels (centra voor leerloopbaanbegeleiding). Een oordeel over de (leer)loopbaanbegeleiding van de lerenden wordt pas mogelijk als beide nota's samen kunnen worden gelezen.

De Vlor stelt voor om de informatie- en begeleidingspunten zoals omschreven in de nota te laten fungeren als 'informatie- en toeleidingspunten'. De opdracht van deze punten kan worden toegespitst op de EVC-procedures zoals beschreven: mensen informeren, bewustmaken en toeleiden.

Daarnaast leeft er in sommige onderwijsniveaus (behalve in het hoger onderwijs) een vraag naar een sterkere trajectbegeleiding die zich richt op wat EVC voorafgaat en op de opvolging ervan. Niet alle mensen beschikken over de competenties om een dossier samen te stellen en op te volgen. De lerende moet een beroep kunnen doen op ondersteuning bij de zoektocht naar een adequaat aanbod dat overeenstemt met zijn competenties en leernoden. Ook het gebruik van een EVC-certificaat bij de zoektocht naar tewerkstelling kan begeleiding vragen. Leernoden formuleren, erover reflecteren in verhouding met de eigen competenties en dit alles vertalen naar een keuze voor een bepaald leer- of vormingstraject, is verre van eenvoudig. Daarom moet de begeleiding laagdrempelig gehouden worden, zonder te veel administratieve procedures.

De Vlor pleit voor een 'warme overdracht' tussen organisaties belast met leerloopbaanbegeleiding, EVC, vrijstellingen en tewerkstelling. Die heeft zowel betrekking op toeleiding als op nazorg voor de kandidaten. De 'warme overdracht' past in concepten van leerloopbaanbegeleiding en trajectbegeleiding op de arbeidsmarkt en in het onderwijs. Het is wenselijk om een specifiek doelgroepenbeleid uit te werken dat inspeelt op verschillen tussen mensen in opleiding, leeftijd, werkervaring, specifieke leerbehoeften. Zo wijzen de centra voor basiseducatie op de nood om mensen toe te leiden naar een traject en hiervoor gebruik te maken van diverse instrumenten voor de herkenning van competenties.

2.1.2 Erkennen van competenties

De nota schetst in het opzet en de doelgroepen een breed kader voor de erkenning van competenties. Maar in de concrete uitwerking in het punt 5.2 focust de nota op de kwalificaties die verworven worden binnen formele leercontexten (onderwijs, opleidingenverstrekkers zoals VDAB en Syntra). De erkenning van beroepskwalificaties binnen de werkomgeving of door sectoren wordt niet uitgewerkt. Nochtans heeft Vlaanderen hier al wat expertise door de invoering van de ervaringsbewijzen.

De nota geeft aan dat andere beleidsdomeinen zich op termijn bij dit kader kunnen aansluiten. De Vlor vindt het wenselijk om zo snel mogelijk andere beleidsdomeinen te betrekken bij het uittekenen van EVC. De raad denkt hierbij concreet aan het beleidsdomein Welzijn, Gezin en Volksgezondheid.

Denken in termen van competenties en de waardering van EVC-procedures zou in het kader van de regelgeving op de toegang tot beroepen ook moeten worden aangekaart op het federale en Europese niveau. Die regelgeving, die nog steeds gebaseerd is op studie- en stageduur, staat nu nog vaak haaks op EVC-procedures.

Een geïntegreerd EVC-beleid vormt ook een basis om een gelijkgerichte aanpak te realiseren binnen de verschillende onderdelen van hetzelfde beleidsdomein. We focussen hier verder op het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. De Vlor hoopt dat deze voorstellen bijdragen tot sterkere en meer transparante procedures voor alle belanghebbenden voor wie EVC een meerwaarde kan bieden. De Vlor waardeert dat de nota de valorisering van buitenlandse kwalificatiebewijzen en competenties sneller en efficiënter wil laten verlopen. De erkenning van buitenlandse diploma's en studiebewijzen was tot nog toe bijzonder zwaar en omslachtig (zie ook het punt 2.5). De basiseducatie en het deeltijds kunstonderwijs zijn vragende partij om EVC steviger uit te bouwen en ook als assessmentcentrum te kunnen optreden. Deze sectoren vrezen dat de sterke band tussen EVC en de Vlaamse kwalificatiestructuur hen zal verhinderen om competenties te erkennen/valideren. (zie verder in het punt 2.3.3 en het punt 2.3.4).

2.1.3 EVK als vertrekpunt voor kortere en efficiëntere procedures

De Vlor dringt er ook op aan dat EVC-procedures zo kort mogelijk en zo transparant mogelijk verlopen (in hoofde van de kandidaten). Moet een kandidaat noodzakelijk doorheen alle procedures die de nota beschrijft om een beroep te kunnen doen op studieduurverkorting?

De discussienota stelt voor om niet langer een onderscheid te maken tussen EVC en EVK (hoger en volwassenenonderwijs). De Vlor pleit voor het behoud van de notie EVK maar niet binnen de EVC-procedures (zie ook punt 2.4). Voor het hoger onderwijs is er momenteel een zeer groot verschil tussen beide procedures, zowel in de duur, de aanvraagprocedure als in de kostprijs. Bij een EVK is er immers al een evaluatie gebeurd die niet moet worden overgedaan. Als EVK een onderdeel wordt van een EVC, zal de kostprijs voor de kandidaat en de taakbelasting bij de instellingen stijgen.

Ook voor het volwassenenonderwijs zijn EVK's een valabele basis om efficiënte procedures te kunnen garanderen.

2.2 EVC en het secundair onderwijs

De discussienota opteert ervoor om EVC niet toe te passen op de reguliere leertrajecten in het secundair onderwijs voor leerplichtige jongeren. Dit betekent geenszins dat secundaire scholen geen gebruik kunnen maken van methodieken om competenties van leerlingen zichtbaar te maken (zoals een portfolio).

In zijn eerder advies over EVC wees de Vlor er al op dat het secundair onderwijs jongeren een brede, geïntegreerde en volwaardige vorming aanbiedt. Voor jongeren is het ook belangrijk dat zij kunnen functioneren in een groep. Bovendien vallen de meeste jongeren in het secundair onderwijs onder de leerplicht. Een doorgedreven individualisering van leertrajecten gekoppeld aan een vrijstellingbeleid is er om deze redenen dan ook niet evident.

Toch moet, binnen die beperkingen, het secundair onderwijs beter kunnen inspelen op eerder verworven competenties van jongeren dan nu het geval is.

Zo kan werkplekleren ervaringen opleveren die uitmonden in competenties die ook relevant zijn in een andere opleiding dan waarin ze was ingebed.

Jongeren kunnen ook in het vrijwilligerswerk of thuis (bijv. als jonge mantelzorgers), in de sportclub, in de jeugdbeweging of in de leerlingenraad competenties verwerven die relevant zijn voor een bepaalde opleiding. Die competenties kunnen belangrijke elementen bevatten voor een juiste studiekeuze en meespelen in beslissingen van de toelatingsklassenraad. Die vormen van herkennen van competenties passen echter in een studiekeuze- en oriënteringsbeleid.

In die context valt ook te overwegen of onderwijsinstellingen leerlingen die competenties verworven hebben via andere kanalen dan de formele opleidingsonderdelen kunnen attesteren via een instrument zoals OSCAR.²

Het decreet leren en werken voorziet wel de mogelijkheid om voor de toelating van een leerling tot een bepaalde module van een opleiding in het deeltijds beroepssecundair onderwijs af te wijken van de instapvereisten op basis van een gemotiveerde beslissing van de klassenraad. Die beslissing houdt in dat de klassenraad oordeelt dat de algemene en de beroepsgerichte vorming van één of meer niet gevolgde voorafgaande modules binnen de opleiding al eerder zijn behaald. Het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs levert dan een attest van vrijstelling af. Bij verandering van centrum blijft dat attest van vrijstelling gelden.

De Vlor vindt dat het secundair onderwijs een plaats verdient binnen een EVC-beleid. Deze vormen van herkennen van competenties horen thuis in een oriënterings- en pedagogisch beleid van de school. De strakke procedures die deze discussienota uittekent, zijn hier niet geschikt voor. De discussienota beperkt zich dan ook terecht tot het formeel erkennen van verworven competenties en behandelt het herkennen van competenties uitsluitend in relatie tot die formele erkenning (p. 9).

2.3 De keuze voor de kwalificatiestructuur als referentiekader

2.3.1 Beroepsgerichte opleidingen

De keuze voor de kwalificatiestructuur als referentiekader voor een geïntegreerd EVC-beleid is een logische keuze voor zuiver beroepsgerichte opleidingen.

Maar voor andere opleidingen is het wezenlijk om andere referentiekaders te expliciteren. Het volstaat niet te verwijzen naar het Europese referentiekader voor de talen als een alternatief referentiekader. EVC is niet louter een instrument voor toeleiding naar de arbeidsmarkt maar moet bijdragen aan de valorisering van competenties vanuit een breed vormingsperspectief (zoals algemene/academische vorming, geletterdheid en artistieke vaardigheden).

De Vlor is bezorgd over de koppeling tussen de invoering van EVC en de uitrol van de kwalificatiestructuur. Wordt een erkenningsbeleid onmogelijk tot er een ingeschaalde en erkende kwalificatie voorhanden is in de Vlaamse kwalificatiestructuur? Als de erkende en ingeschaalde kwalificatie dan nog moet worden omgezet in een (gevalideerde) toets, zou het wel eens heel lang kunnen duren vooraleer burgers voor uiteenlopende kwalificaties een beroep kunnen doen op EVC (zie ook punt 2.7).

² OSCAR is een instrument om competenties die jongeren en volwassenen verwerven in het sociaal-cultureel volwassenen- en jeugdwerk zichtbaar te maken, te benoemen en te waarderen. Het werd ontwikkeld door het Steunpunt Jeugd en Socius.

2.3.2 Het hoger onderwijs

In het hoger onderwijs worden de competenties domeinspecifieke leerresultaten genoemd. Dit is trouwens ook zo bepaald in het decreet op de Vlaamse kwalificatiestructuur en in het decreet op de structuur van het hoger onderwijs. De leerresultaten van opleidingen worden beschreven in eindcompetenties die gebaseerd zijn op domeinspecifieke leerresultaten. De discussienota verwijst maar marginaal naar dit fundamentele verschil in benadering van EVC in het hoger onderwijs in vergelijking met de processen die nu worden voorgesteld.

Momenteel zijn de domeinspecifieke leerresultaten niet ontwikkeld en geformuleerd met het oog op relevantie voor een EVC-procedure. Er is in elk geval nood aan een uitklaring van de relatie tussen de 'kwalificaties', de globale opleidingsprofielen, de eindcompetenties van een opleidingsonderdeel en de domeinspecifieke leerresultaten (zie punt 2.4).

2.3.3 De basiseducatie

De basiseducatie vindt het belangrijk om zowel het herkennen als het erkennen van competenties te kunnen uitbouwen.

De keuze voor kwalificaties die erkend zijn en ingeschaald in de kwalificatiestructuur maakt het centra voor basiseducatie niet mogelijk om op grond van EVC een geletterdheidsbewijs uit te reiken. Toch zouden de centra deze rol als assessmentcentrum voor hun doelpubliek willen opnemen.

2.3.4 Het deeltijds kunstonderwijs

De keuze voor de kwalificatiestructuur leidt ook tot beperkingen voor instellingen voor deeltijds kunstonderwijs om als assessmentcentrum te functioneren.

Sommige opleidingen in het dko leiden toe naar de arbeidsmarkt. Hiervoor zou de EVC-procedure moeten kunnen gelden op grond van de kwalificatiestructuur.

Voor andere opleidingen rijst de vraag naar instrumenten en kaders om artistieke competenties te kunnen valideren. Een dergelijke validering vertrekt niet alleen vanuit tewerkstelling maar ook uit bredere vormingsdoelstellingen.

2.4 Een uitklaring van de relatie tussen EVC en het vrijstellingenbeleid in de instellingen (HO en cvo)

De meeste lerenden vragen een EVC-procedure om vrijstellingen en studieduurverkortung te krijgen voor opleidingsonderdelen, slechts zelden voor een volledige opleiding. Het gaat dan niet om afgeronde en ingeschaalde gehelen van competenties die een plaats hebben binnen de kwalificatiestructuur. Het gaat ook zelden om een volledige bachelor of masteropleiding in het hoger onderwijs. Sommige lerenden uit het volwassenenonderwijs vragen vrijstellingen voor onderdelen van modules. De Vlor vraagt om na te gaan hoe aan deze vraag kan worden tegemoet gekomen.

Beide onderwijsniveaus moeten hun vrijstellingenbeleid voor opleidingsonderdelen onverkort verder kunnen uitbouwen. Dit beleid moet transparant en flexibel zijn voor de lerenden en inspelen op de diversiteit aan opleidingsprogramma's. Als een vrijstelling altijd een EVC vereist gebaseerd op een erkende en ingeschaalde kwalificatie en gekoppeld aan een gevalideerde test/assessment, dreigt de wachttijd voor lerenden erg lang te worden.

Een vrijstellingenbeleid moet gebaseerd zijn op ernstige kwaliteitsgaranties waaronder degelijke assessmentprocedures. De vraag rijst echter of dit noodzakelijk moet gebeuren op grond van alle procedures beschreven in de discussienota. Zo is er in het hoger onderwijs nu een onderscheid tussen de EVC-procedure die zich situeert op associatieniveau enerzijds en de vrijstellingen die verleend worden door het instellingsbestuur anderzijds. De vraag naar uitklaring tussen deze diverse vormen van validering van leerresultaten mag niet worden verstaan als een pleidooi om het vrijstellingenbeleid en diverse assessmentvormen mee te integreren in het beleid rond het erkennen van competenties, wel om conceptuele helderheid te brengen. De autonomie van centra, scholen en onderwijsinstellingen moet gerespecteerd blijven. De inwisselbaarheid en de gelijkwaardigheid van een EVC-bewijs moet hierbinnen verzekerd worden.

Een tweede bekommernis van het volwassenenonderwijs is om de vrijstellingen die nu worden verleend op grond van EVC een bredere validiteit te kunnen geven onder de vorm van een EVC-bewijs met de vermelding van de verworven competenties. Dit omvat een grotere persoonlijke erkenning van de competenties van een individu en geeft meer rechtszekerheid in meerdere cvo en eventueel daarbuiten.

2.5 Een uitklaring van de plaats van EVC bij de erkenning van buitenlandse diploma's en studiebewijzen

De Vlor is vragende partij om de procedures voor de erkenning van buitenlandse studiebewijzen mee te nemen in het geïntegreerd EVC-beleid. De discussienota bevat een aanzet maar is niet concreet genoeg in de uitwerking. Voor de Vlor moeten er ruimere en meer flexibele mogelijkheden komen voor een erkenning op basis van een dossier. Dit wil zeggen:

- Bij een beslissing over de erkenning van de formele studiebewijzen (EVK), moet ook een gedifferentieerd oordeel mogelijk zijn waarop een lerende zich kan beroepen om vrijstellingen te vragen. Dit betekent dat een erkenning geen alles of niets-verhaal is maar dat ook een gedeeltelijke erkenning tot de mogelijkheden behoort.
- Daarnaast moeten zeker meer kansen gecreëerd worden om relevante beroepservaring (EVC) te valoriseren.
- Tevens moet een precedentendatabank meer transparantie en rechtszekerheid bieden aan studenten met eenzelfde buitenlands diploma of studiebewijs.

De instanties die een rol spelen bij de erkenning van deze buitenlandse diploma's, studiebewijzen en relevante ervaring zullen moeten worden aangeduid op grond van de finaliteit van de processen. De Vlor pleit er wel voor om de studenten met een Vlaams diploma en deze met een buitenlands diploma gelijkwaardig te behandelen.

2.6 Een uitklaring van de gemeenschappelijke kaders van kwaliteitszorg t.a.v. bestaande regelingen is noodzakelijk

De Vlor vraagt om duidelijker de samenhang te preciseren tussen de kwaliteitszorgsystemen uit de discussienota en de bestaande kwaliteitszorg en kwaliteitsbewakingssystemen zoals in het sociaal-cultureel werk, de cvo, hbo5 en het hoger onderwijs.

Het hoger onderwijs organiseert de EVC-procedures binnen de associaties. Hiervoor zijn goede redenen zoals een grotere rechtszekerheid voor de lerende en het vermijden van opbod. Maar de kwaliteitszorg en accreditatie zijn gekoppeld aan de instellingen voor hoger onderwijs

(instellingsreview) en de opleidingen, niet aan associaties. Het is wenselijk om kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs vanuit een samenhangend en werkbaar kader te kunnen uitbouwen. Overleg met de NVAO over deze voorstellen is zeker noodzakelijk.

In het volwassenenonderwijs moet de kwaliteitszorg afgestemd worden op de kwaliteitszorg voor het cursistenbeleid.

Ook voor het hbo5 krijgen de samenwerkingsverbanden een opdracht voor de uitwerking van kwaliteitsvolle EVC-procedures. Hier dreigt zich een vergelijkbaar probleem te stellen als in het hoger onderwijs. Er stelt zich dus een dubbel probleem van accountability.

De discussienota pleit voor een (sterkere) professionalisering van de begeleiders en beoordelaars. De nota pleit voor de ontwikkeling van specifieke beroepskwalificaties. Maar de implicaties naar omkadering en inzetbaarheid van personeelsleden moeten toch mee worden verrekend. De Vlor pleit ervoor om vooral generieke kwaliteitseisen te formuleren voor de begeleiders en beoordelaars.

2.7 Een uitklaring van de repercussies van de ontwikkeling van toetsen voor assessment

De discussienota gaat uit van de ontwikkeling van gemeenschappelijke toetsen voor alle assessmentcentra. De Vlor vraagt om garanties zodat deze 'toetsen' geen stap terug vormen naar 'traditionele' evaluatiesystemen en 'examens'. De ontwikkeling naar competentie-ontwikkende leeromgevingen met hiervoor valide evaluatie- of assessmentsystemen mag niet worden afgebouwd. De 'EVC-toetsen' zouden moeten uitgaan van een breed assessment. De Vlor pleit voor een generieke en brede opbouw van de beoordelingsinstrumenten.

De Vlor pleit voor de maximale valorisering van de assessment- en evaluatieprocedures (gekoppeld aan diplomering en certificering) binnen onderwijsinstellingen. Onderwijsinstellingen zijn autonoom bevoegd voor de ontwikkeling van evaluatiesystemen voor hun opleidingen. De Vlor wil dat dit behouden blijft. Het behoort immers tot de professionaliteit van onderwijsinstellingen om de einddoelen van een opleiding te evalueren en te certificeren.

Maar autonomie mag geen beletsel vormen voor samenwerking en expertise-ontwikkeling. Het Vlaamse onderwijs beschikt al over heel wat expertise op dit vlak (zowel binnen onderwijs als binnen de publieke opleidingsverstrekkers). Methodologische ondersteuning door buitenlandse instituten of AKOV vormt een optie, maar deze kan niet de plaats innemen van overleg en samenwerking tussen Vlaamse instellingen over de invulling van de toetsen.

Voor het onderwijs is de omzetting van leerresultaten in een valide test meer dan een louter technisch gegeven. Een assessmentinstrument moet een draagvlak hebben bij de verschillende opleidingsverantwoordelijken die deze moeten benutten. De Vlor vraagt om zorgvuldig de eigen procedures en finaliteiten van diverse onderwijsvormen en onderwijsniveaus in kaart te brengen.

Volgens de discussienota dient nog worden onderzocht of de overheid hiervoor de nodige financiële middelen kan vrijmaken. De Vlor wijst erop dat vooral de associaties in het hoger onderwijs hier al heel wat expertise en middelen hebben geïnvesteerd.

2.8 Financiering blijft erg onduidelijk

De discussienota blijft bijzonder vaag over de financiële context voor een geïntegreerd beleid. De Vlor betreurt dat momenteel enkel een voorstel wordt gedaan voor en vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Er is geen duidelijkheid over de inbreng vanuit het beleidsdomein Werk, vanuit Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, vanuit Cultuur, Jeugd en Sport, vanuit Toerisme. Nochtans lopen in al deze domeinen procedures en programma's die een plaats moeten krijgen binnen EVC. Een uitgewerkt EVC-model zou in elk geval perspectief moeten bieden op een duurzame financiering en integratie van deze sectoren in een geïntegreerd beleid.

De nota heeft het ook niet over een mogelijke inbreng en rol van de sectoren. Nochtans gaat het bij EVC ook over toeleiding naar werk of naar knelpuntvacatures.

De onderwijsinstellingen die al ervaring hebben met EVC verwijzen naar de financiële meerkost die ermee gepaard gaat. Zo is er de testontwikkeling, de kost voor toeleiding, begeleiding en opvolging van kandidaten. Ook de nieuwe voorstellen voor kwaliteitszorg (m.i.v. de kwalificatievereisten voor personeelsleden) dreigen een meerkost te zijn voor de onderwijsinstellingen. Een verkorting van studieduur genereert kosten maar leidt tot minder inschrijfgelden en minder financiering voor de instellingen. Bovendien vereist het onderscheid tussen HVC en EVC (met andere procedures, competenties, kwaliteitstoezicht) een verschillend financieringssysteem.

Bovendien verwachten instellingen voor hoger onderwijs een toename van EVC-aanvragen eens het hbo5 ten volle is uitgebouwd.

De Vlor stelt ook vast dat de nota een opening maakt naar een financiële verantwoordelijkheid van de lerenden die een EVC aanvragen. De raad is niet tegen een responsabilisering van de lerende. Het kan immers garanties bieden dat deze een aangevat traject ook daadwerkelijk afwerkt. Maar de kostprijs van een EVC moet natuurlijk voor de lerende een besparing betekenen ten opzichte van een inschrijving (of een examencontract). Bovendien doet de kandidaat al een ruime inspanning door het dossier samen te stellen, een portfolio te ontwikkelen en deel te nemen aan assessmentprocedures. Het financieringsmodel moet voor de lerende in elk geval eenvoudig en transparant zijn.

Begeleiding en beoordeling zijn erg verschillende processen. De eigen inbreng van de lerende moet dan ook verschillend zijn. Er moet worden onderzocht of het mogelijk is om de begeleiding kosteloos aan te bieden en enkel een eigen bijdrage van de lerende te vragen voor de validering in het kader van EVC. De eigen inbreng van de lerende moet zeker worden afgestemd op zijn sociale situatie. De Vlor heeft ook bijzonder veel vragen bij criteria die de bijdrage van de lerende zouden laten afhangen van de aard van de assessmentprocedures (praktische proeven of de duur van de test). De compensatiereguleer (omvang van de opleiding om dezelfde kwalificatie te behalen) roept eveneens vragen op. Ook op dit punt moeten nog heel wat bijkomende garanties voor doelgroepen worden ingebouwd (hetzij door een gedifferentieerd kostenbeleid, hetzij door een systeem van sociale voorzieningen).

2.9 Samenwerkingsmodaliteiten

De Vlor vindt dat een geïntegreerd EVC-beleid netwerking en overleg nodig heeft. Daarvoor moeten de diverse samenwerkingsmodaliteiten nog worden uitgetekend en verhelderd. De discussienota spreekt van een kennisnetwerk, een promotorenteam en van AKOV. De Vlor vraagt

zich af wat de samenhang is tussen al deze overleginstanties en de onderwijsinstellingen (en associaties hoger onderwijs). Hoe verhoudt de rol van AKOV zich tot deze van het kennisnetwerk en het promotorenteam EVC? En wat is de precieze rol van het kenniscentrum?

2.10 Inwerkingtreding

Het lijkt erg ambitieus om tegen juli 2013 een decretaal kader voor een geïntegreerd EVC-beleid te willen voorleggen aan het Vlaams Parlement. Ook uit bovenstaand advies blijkt dat er eerst nog heel wat cruciale punten verder moeten worden uitgewerkt en geconcretiseerd.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter